

ПВ Політична психологія
Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітня програма	<i>Прикладна психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кред. ЕКТС/120 годин лекції – 18 годин, семінарські – 36 годин, самостійна робота – 66 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>МКР, Залік</i>
Розклад занять	<i>Лекції: 1 (перший тиждень) Практичні заняття: 2 (перший, другий тиждень) roz.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Оніпко Зоряна Сергіївна, ст. викладач кафедри психології та педагогіки https://psy.kpi.ua/onipko/</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/Nz1MzUwMzA5Njcx?cjc=sk424qv</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Політична психологія» - вибіркова освітня компонента.

Вивчення політичної психології є важливим компонентом професійної підготовки психолога. Це пов'язано з тим, що політична сфера суспільства, а також діяльність політичних суб'єктів сповнені психологічними явищами і процесами. Теоретичні знання з даної дисципліни дозволять досягнути специфіку психологічних аспектів політичного буття особистості та групи.

Опанування навчальної дисципліни «Політична психологія» сприятиме поглибленню знань про предмет політичної психології, методи, функції, історію становлення; закономірності сприймання політичної влади, політичного лідерства, ролі особистості в політиці; явища політичної свідомості та культури; специфіку психологічних аспектів різноманітних явищ політичної сфери; явища взаємовпливу політичних та психологічних процесів. Здобувачі вищої освіти зможуть використовувати отримані знання при аналізі політичної реальності для вирішення професійних завдань; застосовувати психологічні знання під час аналізу політичної дійсності; аналізувати та прогнозувати політичну поведінку суб'єктів політики; виявляти тенденції формування політичної свідомості та політичної культури; досліджувати психологію малих, великих груп у політиці та механізмів масової поведінки; визначати роль особистості в політичній діяльності; виявляти та протидіяти політичним маніпуляціям.

Предметом політичної психології є політика як особлива форма суспільної взаємодії, а також внутрішні, психологічні механізми поведінки та діяльності суб'єктів політики.

Завданням дисципліни «Політична психологія» є виявити роль і значення політичної психології для вирішення проблем, які постають в рамках функціонування особистості як суб'єкта політичних відносин; розкрити основні області застосування психологічних знань в рамках політичної реальності; надати здобувачам вищої освіти знання щодо особливостей функціонування взаємопроникних сфер психічного та політичного.

Метою навчальної дисципліни «Політична психологія» є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей в сфері політичної психології, що передбачає надання відповідних знань щодо явищ взаємовпливу політичних та психологічних процесів, формування відповідних умінь для вирішення професійних завдань, а також викристалізування мотивів та цінностей особистості як актора політичної сфери буття суспільства.

Відповідно до вимог ОПП **метою дисципліни є посилення** у здобувачів вищої освіти:

Загальних компетентностей:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 4);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 5);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 6);
- здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 10);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 11)

Фахових компетентностей:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології (ФК 1);
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (ФК 3);
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (ФК 4);
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (ФК 7);
- здатність здійснювати психологічний вплив з метою оптимізації психічного функціонування індивіда або групи (ФК 15)

Програмні результати навчання:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання (ПРН 1);
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань (ПРН 2);
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника (ПРН 10);
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерновікові відмінності (ПРН 13);

- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПРН 17) ;

2 . Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачеві освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна «Політична психологія» органічно зв'язана з усіма психологічними дисциплінами. Для успішного опанування матеріалу курсу необхідним є отримання знань з таких теоретичних дисциплін як «Вступ до спеціальності», «Психологія особистості», «Соціальна психологія» та «Психологія конфлікту». Дисципліна перебуває у певному зв'язку з іншими дисциплінами соціально-логіко-гуманітарного блоку, що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття здобувачами вищої освіти змісту пропонованої дисципліни.

Вивчення навчальної дисципліни дозволить ефективніше опановувати дисципліни другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Зміст навчальної дисципліни

Денна форма

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Семінарські заняття	CPC
	2	3	4	5
Тема 1. Політична психологія як наука	12	2	4	6
Тема 2. Психологічні аспекти політичної влади.	10	2	4	4
Тема 3. Політична свідомість та політична культура	10	2	4	4
Тема 4. Особистість в політиці	12	2	4	6
Тема 5. Політичне лідерство як психологічний феномен	12	2	4	6
Тема 6. Маси й спільноти в політиці	14	2	4	8
Тема 7. Психологія політичного конфлікту	12	2	4	6
Тема 8. Психологія політичної діяльності	14	2	4	8
Тема 9. Психологія політичних маніпуляцій та міфотворення	14	2	4	8
Підготовка до МКР	4	-	-	4
Підготовка до заліку	6	-	-	6
Всього годин	120	18	36	66

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацьовувати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література:

1. Білецька Т. В., Купчишина В. Ч. Політична психологія : навчально-методичний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2022. 184 с.

https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/3826/1/politychna_psychologiya.pdf

2. Козирев М. П. К59 Політична психологія: навч. посібник / М. П. Козирев. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 648 с.

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/434/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%80%D1%94%D0%B2%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

3. Свідерська О. І., Чорній О. В. Політична психологія: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 420 с.

4. L. Huddy, D. O. Sears, J. S. Levy, J. Jerit The Oxford Handbook of Political Psychology: Oxford University Press, 2023. - 1216

4.2. Допоміжна література:

1. Віннічук О. В., Білецька Т. В. Політична психологія. Політична реклама: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський. 2020. 226 с

<https://drive.google.com/file/d/12i-qhDirdn91gIWM7OPAggh0PeL1uYEJ/view>

2. Віннічук, О. В., Білецька, Т. В. Психологічні аспекти в політичній рекламі: український досвід. *Вісник Національного університету оборони України*, 2021. Вип. 5. С. (58) 41–47.

<http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/224404/224581>

3. Волинець Н. В. Психотехнології в політиці : [навчально-методичний посібник] / Н. В. Волинець. – Київ : Університет «Україна», 2023. – 222 с.

https://hist.km.ua/images/publikatsiji/navchalno-metodichnij-posibnik_volinets_psikhotekhnologiji-v-po_p39737.pdf

4. Лазор К. П. Політична психологія : навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ "ОЮА") / К. П. Лазор. - Одеса : НУ "ОЮА"; Фенікс, 2019. - 36 с.

<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/70152a2e-4a25-4c40-b1b6-c1910a9987ba/content>

5. Політична психологія: навчально-методичні матеріали до проведення лабораторних робіт / укладач Тетяна Володимирівна Федотова. Луцьк : ПП Іванюк В.П. 2021. 28 с.

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18866/1/polit_psychol_metod.pdf

6. Політична психологія : навч.-метод. посібник / М 545 уклад.: Г.С. Фесун, В.М. Радчук, Ю.В. Журат – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Фдьковича, 2019. 224 с.

7. Психологія суспільної свідомості: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях / З.Р. Кісіль, Д.В. Швець. – Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. – 139 с.

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6936/1/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%81%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>

8. Свідерська О. І., Чорній О. В. Психологічні особливості політико-ідеологічного самовизначення. *Вісник Національного університету оборони України*, 2021. Вип. 6 (64). С. 85–93.

<http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/251268/249295>

9. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Туриніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков. 2-е вид., перероб. та допов. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 594 с

10. Терехова А. Ю., Траверсе Т. М. Мотиви професійної діяльності політичних лідерів/керівників. *Вісник Національного університету оборони України*, 2023. Вип. 3 (73). С. 149–157.

<http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/277425/274324>

11. Траверсе, Т. М. Політичне мислення як механізм функціонування політичної ідентичності. *Вісник Національного університету оборони України*, 2020. Вип. 3 (56). С. 120–126.

<http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/214585/214702>

12. Шевчук О. В. Політична маніпуляція: поняття, концепції, механізм реалізації. *Актуальні проблеми політики*, 2021. Вип. 68. С. 83-89.

<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1e4b31a7-ad05-4935-b0aa-dedcc702920f/content>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1 Денна форма

Лекційні заняття

№ з/п	<i>Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)</i>
1	Тема 1. Політична психологія як наука Об'єкт та предмет політичної психології. Структура і функції політичної психології. Історія становлення політичної психології. Місце політичної психології у системі науки. Основні категорії та поняття політичної психології. Методи політичної психології. Політика як явище суспільного життя. Специфіка політичних відносин. Сфера практичного застосування політико – психологічних досліджень. Завдання на самостійну роботу: 1. Визначити місце політичної психології серед інших галузей психології. 2. Розкрити зміст предмета політичної психології. 3. Охарактеризувати в чому полягає природа та сутність політики. 4. Навести приклади застосування результатів політико-психологічних досліджень. 5. Дати характеристику наступних понять: «політичн норми», «політичні цінності», «політичні інтереси», «політичні міфи».
2	Тема 2. Психологічні аспекти політичної влади. Психологія влади: генезис та основні прояви. Джерела влади. Види влади. Психологічний вимір політико – владних відносин. Форми вияву політичної влади: сила, переконання, повноваження, примус, маніпуляція, авторитет тощо. Легітимізація влади: психологічні ознаки. Рівні легітимізації влади. Харизма у структурі ресурсів легітимації влади. Психолого-політичні чинники індивідуального сприйняття політичної влади. Психологія відносин «панування-підпорядкування». Мотиви здобуття та утримання влади. Завдання на самостійну роботу: 1. Розкрити основні концептуальні підходи до визначення політичної влади. 2. Охарактеризувати джерела влади. 3. Проаналізувати основні мотиви, які стимулюють людей боротися за владу. 4. Розкрити основні психологічні ознаки легітимності влади. 5. Проаналізувати роль харизми як чинника легітимізації влади.
3	Тема 3. Політична свідомість та політична культура. Політична свідомість як феномен. Специфіка політичної свідомості. Сфери політичної свідомості. Рівні та види психологічної свідомості. Політична ідеологія як форма політичної свідомості. Поняття, структура та функції політичної культури. Психологічні аспекти формування політичної культури. Типологія політичної культури. Політичні установки та стереотипи. Особливості вивчення політичної культури суспільства, соціальної групи та окремої особистості. Політична культура і політична діяльність. Завдання на самостійну роботу: 1. Пояснити зміст поняття «політична свідомість» 2. Охарактеризувати процес формування політичної свідомості. 3. Охарактеризувати психологічний вимір політичної свідомості. 4. Проаналізувати функції політичної культури. 5. Проаналізувати види політичних установок. 6. Навести приклади політичних стереотипів.
4	Тема 4. Особистість в політиці Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен. Сучасні теорії політичної соціалізації особистості. Етапи політичної соціалізації. Чинники політичної соціалізації. Агенти політичної соціалізації. Психологічні механізми політичної соціалізації. Психологічні особливості політичної орієнтації особи. Феномен політичної активності.

	Політична поведінка та участь: психологічні особливості та основні типи. Девіантні та деліквентні різновиди поведінки в сфері політики. Політична участь та позиція громадянина. Завдання на самостійну роботу: 1. Розкрити особливості підходів до розуміння процесу політичної соціалізації. 2. Охарактеризувати етапи політичної соціалізації особистості. 3. Розкрити зміст понять «політична десоціалізація» та «політична ресоціалізація». 4. Визначити основні психологічні механізми політичної соціалізації. 5. Проаналізувати особливості політичної поведінки особистості. 6. Визначити, що впливає на формування політичної орієнтації особи.
5	Тема 5. Політичне лідерство як психологічний феномен Явище лідерства в політичній психології. Вітчизняні та зарубіжні концепції політичного лідерства. Типології лідерства. Політико-психологічний портрет лідера. Якості політичного лідера та їх психологічне дослідження. «Я»-концепція політичного лідерства. Структура Я-образу. Потреби та мотиви лідерів, які впливають на політичну поведінку: потреба влади, потреба у контролі над подіями і людьми, потреба у досягненні, потреба у афіліації. Основні типи прагнень, які визначають політичну поведінку лідера. Поняття політичної еліти. Особливості взаємодії лідера і групи. Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризувати основні підходи до визначення поняття лідерства. 2. Проаналізувати основні психологічні чинники прагнення до отримання політичного лідерства. 3. Визначити основні мотиви та потреби лідерів, що впливають на політичну поведінку. 4. Охарактеризувати специфіку взаємодії лідер-група. 5. Визначити, які, на вашу думку, риси характеру необхідні для лідера.
6	Тема 6. Маси і спільноти в політиці. Маси як об'єкт соціально-психологічного пізнання. Об'єктивні й суб'єктивні чинники утворення масових стихійних спільнот. Види масових спільнот. Психологічні особливості натовпу як соціально-психологічний феномен. Специфіка формування натовпу. Види натовпу. Психологічні особливості поведінки особи під впливом натовпу. Соціально-психологічними механізмами впливу людей один на одного у масових групах. Паніка як різновид поведінки в натовпі. Фактори, які провокують паніку. Психологічні аспекти запобігання панічних станів в натовпі. Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризувати особливості натовпу як соціально-психологічного феномену та його ознаки. 2. Проаналізувати психологічні особливості поведінки особистості в натовпі. 3. Розкрити основні чинники, які провокують паніку.
7	Тема 7. Психологія політичного конфлікту Специфіка політичного конфлікту як соціально-психологічного феномену. Види політичних конфліктів. Особливості конфліктної взаємодії суб'єктів політичних відносин. Профілактика та попередження політичних конфліктів. Врегулювання політичних конфліктів. Політична криза. Психологічне насильство: поняття, джерела та прояви. Соціокультурні та психологічні причини політичного насильства. Способи зменшення політичного насильства. Завдання на самостійну роботу: 1. Проаналізувати в чому полягає психологічна специфіка політичного конфлікту. 2. Визначити основні причини зародження політичних конфліктів. 3. Охарактеризувати поняття «політична криза». 4. Визначити основні умови успішного управління політичними конфліктами. 5. Назвати основні причини політичного насильства. 6. Проаналізувати заходи, які дозволяють зменшити прояви політичного насильства.

8	Тема 8. Психологія політичної діяльності Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Сутність, принципи та закономірності політичної діяльності. Особливості політичної участі та поведінки. Психологічні прийоми в політичній діяльності. Мотивація політичної діяльності. Психологічні аспекти електоральної поведінки. Політичний піар як складова політичної діяльності. Оптимізація політичної діяльності. Політичний імідж: специфіка, компоненти. Формування політичного іміджу. Роль реклами та PR-технологій у створенні іміджу політика. Завдання на самостійну роботу: 1. Проаналізувати мотиви суб'єктів участі в політиці. 2. Охарактеризувати поняття «чорний піар». 3. Визначити основні прийоми в політичній діяльності. 4. Проаналізувати форми політичної бездіяльності.
9	Тема 9. Психологія політичних маніпуляцій та міфотворення. Поняття «маніпулювання» та рівні маніпулятивного впливу. Засоби, методи, прийоми маніпуляцій в політичній діяльності: психологічний аспект. Протидія маніпулятивному впливу в політиці. Феномен політичного міфу. Джерела політичного міфу. Процес конструювання та руйнації політичних міфів. Завдання на самостійну роботу: 1. Проаналізувати методи маніпулятивного впливу. 2. Охарактеризувати прийоми маніпулювання громадською думкою. 3. Визначити чинники, які дозволяють протидіяти маніпулятивному впливу. 4. Охарактеризувати основні політичні міфи українського суспільства. 5. Визначити, які фактори сприяють руйнації політичних міфів. 6. Проаналізувати, які фактори сприяють стійкості політичних міфів.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських занять: сформулювати у здобувачів вищої освіти: розуміння теоретичного матеріалу; вміння формувати самостійні судження, відстоювати власні погляди, аргументуючи їх на основі наукових фактів; уміння та навички самостійної роботи з підготовки до безпосередньої участі в семінарі-обговоренні.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1	Семінар 1. Політична психологія як наука. Питання для обговорення: 1. Об'єкт та предмет політичної психології. 2. Структура, функції та методи політичної психології. 3. Місце політичної психології в системі наук. 4. Система категорій політичної психології. 5. Історія становлення політичної психології. Завдання на самостійну роботу: 1. Визначити місце політичної психології серед інших галузей психології. 2. Розкрити зміст предмета політичної психології. 3. Назвати основні функції політичної психології. 4. Навести приклади застосування результатів політико-психологічних досліджень. 5. Дати характеристику наступних понять: «політичні норми», «політичні цінності», «політичні інтереси», «політичні міфи».
2	Семінар 2. Політика як суспільне явище

	Питання для обговорення: 1. Підходи до розуміння поняття політики. 2. Характеристика видів політики. 3. Структура та засоби політики. 4. Специфіка суб'єктів політичних відносин 5. Соціально-психологічна характеристика політичних відносин. Завдання на самостійну роботу: 1. Проаналізувати основні підходи до розуміння політики як явища. 2. Визначити основні структурні компоненти політики. 3. Охарактеризувати специфіку політичних відносин.
3	Семінар 3. Психологічний вимір політичної влади Питання для обговорення: 1. Психологічний вимір політичної влади. 2. Джерела та види влади. 3. Психологічні ознаки легітимізації влади. 4. Харизма особистості як чинник легітимізації влади. Завдання на самостійну роботу: 1. Проаналізувати концепції влади. 2. Охарактеризувати психологічні джерела політичної влади. 3. Назвати ознаки легітимності влади. 4. Проаналізувати психологічний портрет політичної влади в Україні.
4	Семінар 4. Мотиваційний аспект здобуття політичної влади Питання для обговорення: 1. Психологія відносин «панування-підпорядкування» як сутність політичної влади. 2. Основні мотиви здобуття та утримання влади суб'єктами. 3. Психологічні характеристики основних форм прояву політичної влади. Завдання на самостійну роботу: 1. Розкрити основні мотиви досягнення політичної влади. 2. Охарактеризувати теорію трьох потреб МакКлелланда. 3. Просоціальні мотиви у структурі мотивації здобуття влади.
5	Семінар 5. Політична свідомість як феномен Питання для обговорення: 1. Політична свідомість: рівні, структура, типи. 2. Особливості формування політичної свідомості. 3. Політичні цінності як основний компонент політичної свідомості. 4. Специфіка політичних установок та стереотипів. 5. Політична ідеологія як стрижень політичної свідомості. Завдання на самостійну роботу: 1. Пояснити зміст поняття «політична свідомість» 2. Охарактеризувати процес формування політичної свідомості. 3. Охарактеризувати психологічний вимір політичної свідомості. 4. Проаналізувати види політичних установок. 5. Навести приклади політичних стереотипів.
6	Семінар 6. Політична культура: психологічний вимір Питання для обговорення: 1. Політична культура: сутність, функції, типологія. 2. Психологічні аспекти формування політичної культури. 3. Політична культура особистості, соціальної групи та суспільства. 4. Вплив політичної культури на політичну діяльність особи. Завдання на самостійну роботу: 1. Проаналізувати функції політичної культури. 2. Визначити особливості політичної культури особистості. 3. Чинники, що сприяють формуванню політичної культури.

7	Семінар 7. Політична соціалізація особистості Питання для обговорення: 1. Зміст поняття «політична соціалізація». 2. Етапи політичної соціалізації. 3. Чинники, які впливають на процес політичної соціалізації. 4. Соціально-психологічні механізми політичної соціалізації. Завдання на самостійну роботу: 1. Розкрити особливості підходів до розуміння процесу політичної соціалізації. 2. Охарактеризувати етапи політичної соціалізації особистості. 3. Розкрити зміст понять «політична десоціалізація» та «політична ресоціалізація». 4. Визначити основні психологічні механізми політичної соціалізації.
8	Семінар 8. Особливості політичної участі та поведінки Питання для обговорення: 1. Поняття політичної орієнтації особистості. 2. Психологічні особливості політичної поведінки та участі. 3. Психологічні чинники формування політичної позиції громадянина. Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризувати феномен політичної активності. 2. Визначити специфіку девіантної поведінки в сфері політики. 3. Розкрити психологічні фактори, які визначають політичну участь громадянина.
9	Семінар 9. Психологічні аспекти політичного лідерства Питання для обговорення: 1. Основні концепції політичного лідерства. 2. Сутність лідерства й його типологія. 3. Психологічний портрет лідера. 4. Ціннісно-мотиваційна сфера лідера. Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризувати основні підходи до визначення поняття лідерства. 2. Проаналізувати основні психологічні чинники прагнення до отримання політичного лідерства. 3. Визначити основні мотиви та потреби лідерів, що впливають на політичну поведінку. 4. Охарактеризувати специфіку взаємодії лідер-група. 5. Визначити, які, на вашу думку, риси характеру необхідні для лідера.
10	Семінар 10. Психологічні аспекти функціонування політичних еліт Питання для обговорення: 1. Генеза ідей політичного елітизму. 2. Психологічний підхід в дослідженні політичної еліти. 3. Типологія політичних еліт. 4. Психологічні аспекти формування, функціонування та зміни політичних еліт. 5. Взаємодія еліти й маси в системі політичних відносин. Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризуйте теорії еліт В. Парето та Г. Москі. 2. Визначити, чому необхідно є циркуляція еліт. 3. Проаналізувати основні функції політичної еліти. 4. Дослідити процес формування політичних еліт.

11	Семінар 11. Маса як соціально-психологічний феномен Питання для обговорення: 1. Маса як предмет дослідження. 2. Соціально-психологічні характеристики взаємодії індивіда та маси. 3. Натовп: специфіка формування, особливості, види. 4. Психологічні особливості поведінки особи під впливом натовпу. 5. Панічні настрої в натовпі. 6. Фактори, які провокують та зупиняють паніку. Завдання на самостійну роботу: 1. Назвати основні соціально-психологічні механізми, які діють в масових спільнотах. 2. Проаналізувати специфіку поведінки людини в натовпі. 3. Охарактеризувати способи управління натовпом. 4. Назвати рекомендації для запобігання поширенню панічних настроїв в натовпі.
12	Семінар 12. Психологія національно-етнічних спільнот Питання для обговорення: 1. Національно-етнічні групи: поняття, ознаки, умови формування. 2. Соціально-психологічні характеристики етнонаціональних процесів. 3. Національний характер: специфіка, структурні елементи. 4. Психологічні аспекти формування національної свідомості. Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризувати чинники формування та розвитку національно-етнічних спільнот. 2. Дати психологічну характеристику національно-етнічних спільнот. 3. Розкрити особливості національного характеру. 4. Визначити особливості менталітету українців.
13	Семінар 13. Політичний конфлікт як соціально-психологічний феномен Питання для обговорення: 1. Політичний конфлікт: концепції, причини, особливості. 2. Класифікація політичного конфлікту. 3. Поведінка суб'єктів конфліктної взаємодії в політичній сфері. 4. Виявлення та попередження політичних конфліктів. 5. Шляхи подолання політичних конфліктів. Завдання на самостійну роботу: 1. Проаналізувати в чому полягає психологічна специфіка політичного конфлікту. 2. Визначити основні причини зародження політичних конфліктів. 3. Охарактеризувати поняття «політична криза». 4. Визначити основні умови успішного управління політичними конфліктами.
14	Семінар 14. Психологічний аспект політичного насильства Питання для обговорення: 1. Поняття та джерела політичного насильства. 2. Прояви насильства в політиці. 3. Соціальні та психологічні причини політичного насильства. 4. Запобігання і протидія політичному насильству. Завдання на самостійну роботу: 1. Проаналізувати психологічні чинники політичного насильства. 2. Розкрити специфіку прояву насильства в політиці. 3. Надати психологічні рекомендації зменшенню політичного насильства в суспільстві.
15	Семінар 15. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен Питання для обговорення: 1. Об'єктивні та суб'єктивні чинники політичної діяльності. 2. Мотивація політичної діяльності. Мотиви, що зумовлюють політичну діяльність 3. Психологічні аспекти електоральної поведінки. 4. Психологічні особливості осіб, які беруть участь в політичній діяльності. 5. Шляхи оптимізації політичної діяльності.

	Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризувати форми вияву політичної діяльності. 2. Проаналізувати основні чинники участі громадян в політиці. 3. Розкрити специфіку електоральної поведінки.
16	Семінар 16. Психологічні особливості політичного іміджу Питання для обговорення: 1. Сутність понять «імідж», «політичний імідж». 2. Компоненти іміджу. 3. Фактори, які впливають на формування іміджу політика Психологічні чинники формування іміджу Підходи до визначення рис/характеристик політика... Образ ідеального політика в масовій свідомості 4. Психологічний вплив рекламних кампаній на формування політичного іміджу. 5. Роль PR-технологій у формуванні позитивного політичного іміджу Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризувати ознаки позитивного та негативного політичного іміджу. 2. Назвати основні риси ідеального політика (ваша точка зору). 3. Проаналізувати методи створення позитивного іміджу політика. 4. Пояснити, чому політичний імідж є відображенням потреб масової свідомості.
17	Семінар 17. Психологічний вимір маніпулятивного політичного впливу. Питання для обговорення: 1. Маніпулятивний вплив: сутність поняття та рівні. 2. Специфіка політичного маніпулювання. 3. Психологічні методи та прийоми політичного маніпулятивного впливу. 4. Основні технології, які застосовуються в політичному маніпулюванні. 5. Чинники запобігання маніпулятивному впливу. Завдання на самостійну роботу: 1. Дати характеристику особистості маніпулятора. 2. Проаналізувати методи маніпулятивного впливу. 3. Охарактеризувати прийоми маніпулювання громадською думкою. 4. Визначити чинники, які дозволяють протидіяти маніпулятивному впливу.
18	Семінар 18. Політична міфотворчість як засіб моделювання політичної реальності Питання для обговорення: 1. Сутність політичного міфу як явища. 2. Джерела політичного міфу. 3. Роль політичних міфів в формуванні свідомості мас. 4. Механізми створення та знищення політичних міфів. 5. Роль національного менталітету в створенні політичних міфів. Завдання на самостійну роботу: 1. Охарактеризувати основні політичні міфи українського суспільства. 2. Визначити, які фактори сприяють руйнації політичних міфів. 3. Проаналізувати, які фактори сприяють стійкості політичних міфів.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Політична психологія» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка та репрезентація доповідей за запропонованими темами.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;

- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науковопопулярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою;
- ефективного планування своєї роботи, дотримання дедлайнів та самомотивації до навчання;
- чіткого і структурованого викладу власних думок під час семінарів;
- критичної оцінки своїх досягнень в навчальній діяльності.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять - 56 годин;
 - підготовка до модульної контрольної роботи – 4 години;
 - підготовка до заліку – 6 годин
- Загалом – 66 годин.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Для здобувачів вищої освіти, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях вкрай необхідна. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувача освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Рейтинг здобувача освіти значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. Здобувач освіти, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни, доступною з особистого кабінету здобувача освіти в системі «Кампус» або на сайті кафедри психології і педагогіки.

Здобувач освіти на семінарському занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завдань), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто.

Використання ноутбуків, смартфонів (та інших подібних засобів) для розваги чи спілкування під час заняття не варто. Відповідати на питання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку чи з підручника не варто також. Це характеризує рівень підготовки здобувача освіти не з кращого боку.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем навчальної дисципліни «Політична психологія» Тематика лекцій наведена у робочій програмі дисципліни.

На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання з предмету. Тематика семінарських занять наведена у робочій програмі дисципліни.

При викладанні курсу «Політична психологія» передбачено використання наступних **форм та методів навчання**: лекція-візуалізація, інформаційна лекція, лекція-дискусія. В рамках семінарських занять від здобувачів освіти очікується презентація доповіді з тем, зазначених в робочій програмі, участь в обговоренні доповідей інших здобувачів освіти, відповіді на питання

викладача. На семінарських заняттях застосовуються **методи і форми роботи**: групові дискусії при вирішенні проблемних питань, вирішення ситуаційних задач, опитування.

Готуючись до семінарського заняття, здобувач вищої освіти повинен чітко розуміти зміст запитання та дати чітку відповідь на нього. Для підготовки успішної доповіді та активної роботи на семінарському занятті, здобувачу вищої освіти необхідно вміти працювати з науковою та навчальною літературою, а також здійснювати самостійно аналітичну та пошукову діяльність. Під час семінарського заняття викладач аналізує та оцінює доповіді здобувачів, вказує на слабкі та сильні сторони. Крім того, викладач може задавати додаткові питання з теми семінару як безпосередньо доповідачу, так і групі в цілому. У разі виникнення у здобувачів освіти додаткових питань з теми, викладач надає на них відповіді.

Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає: опрацювання лекційного матеріалу; робота з науковою та навчальною літературою; самостійне вивчення всіх питань, які винесені на обговорення на семінар; реферування відповідної теми та підготовка презентації. Джерела для підготовки здобувач вищої освіти може знаходити в бібліотеках та в електронному вигляді.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти для планування самостійної роботи.

Форми поточного контролю: усне опитування, виступ здобувача вищої освіти із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на семінарських заняттях. Відповіді здобувача освіти повинні свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату, тобто відповідати вимогам академічної доброчесності.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної честі НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: [доповіді і участь у дискусії на семінарах](#), [модульна контрольна робота](#).

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання здобувачем освіти індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу](#).

Семестровий контроль: [залік](#)

Оцінювання та контрольні заходи

PCO з дисципліни, семестровий контроль з якої передбачений у формі заліку, для очної форми навчання розробляється за типом PCO-1 і включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни впродовж семестру. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти проводиться на основі рейтингової системи відповідно ПОЛОЖЕННЯ про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_RSO_2022.pdf

За встановленими в PCO критеріями та результатами заходів поточного контролю здобувачів проводиться календарний контроль, порядок проведення якого визначено у Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського. <https://osvita.kpi.ua/node/32>

Здобувач освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях несвоєчасне виконання словника психологічних спричиняють зниження рейтингу здобувача освіти. Належна підготовка здобувача освіти до семінарського заняття займатиме в середньому 1-1,5 години.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувача освіти визначені у положенні про PCO з дисципліни та представлені у Додатку 1.

Викладач оцінює роботу здобувача освіти на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації – на восьмому і чотирнадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг здобувача освіти станом на 8-й тиждень (за результатами роботи на 8 семінарських заняттях) і 14-й тиждень (за результатами роботи на наступних 14 семінарських заняттях) навчання повідомляється здобувачу освіти на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу.

На 15-16 тижні семестру здобувачі освіти виконують модульну контрольну роботу. МКР виконується на лекційному занятті. Модульна контрольна робота містить 46 тестових питань, кожне питання містить 4 варіанти відповіді серед яких правильною є лише одна. Ваговий бал – 1 (один) Завдання здобувача освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача освіти) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Здобувач освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача освіти з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам освіти

Вивчення курсу «Політична психологія» передбачає засвоєння здобувачами освіти системи психологічних знань за запропонованими темами, ознайомлення з навчально-методичними матеріалами. Лекції проводяться з використанням мультимедійних презентацій. Працюючи на лекції здобувачу освіти варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, про які розповідатиме викладач.

Готуючись до семінарського заняття здобувач освіти має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковою навчальною літературою. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач освіти не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач освіти не

знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувач освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено старшим викладачем кафедри психології і педагогіки, кандидатом політичних наук Онішко Зоряною Сергіївною.

Ухвалено кафедрою психології і педагогіки (протокол № 15 від 31.05.2024 р.).

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06. 2024 р.

Додаток 1

Рейтингова система оцінювання результатів навчання (для здобувачів вищої освіти денної форми)

Для оцінювання успішності здобувачів вищої освіти застосовується рейтингова система (PCO). PCO враховує:

- *результати роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях;*
- *модульну контрольну роботу.*

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання

1. Робота здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів складає 54 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 3):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів у процесі дискусії	3
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді	1-2
надання відповідей з чисельними значними похибками або відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

3 балів × 18 с.з. = 54 бали.

2. Складання модульної контрольної роботи:

На 15-16 тижні семестру здобувачі освіти виконують модульну контрольну роботу. МКР виконується на лекційному занятті. Модульна контрольна робота містить 46 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Завдання

здобувача освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача освіти) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Здобувач освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача освіти з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Максимальна кількість балів складає 46 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Правильно виконано 100% тестових завдань (46 питань)	46 балів
Правильно виконано більше 60% тестових питань (27-45 питань)	27-45 балів
Правильно виконано менше 60% тестових питань (0-27 питань)	0 балів

1 бал × 46 пит. = 46 балів.

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 54 + 46 = 100 \text{ балів.}$$

Здобувачі освіти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($RD \geq 0,6R$) мають можливості:

а) отримати залікову оцінку (залік) так званим «автоматом» відповідно до набраного рейтингу;

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки.

При цьому попередній рейтинг здобувача освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку R_3 тільки за результатами залікової контрольної роботи.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку, але на мінімальні бали і не мають рейтинг 60 балів, виконують залікову контрольну роботу.

Здобувачі освіти, які не виконали всіх передбачених програмою дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Залікова контрольна робота складається зі 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни та виконується письмово. Залікова контрольна робота проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачам освіти лише під час проведення заліку. Тривалість ЗКР – 90 хвилин. Залікова контрольна робота містить 100 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Завдання здобувача освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача освіти) та позначити його у будь-який зручний спосіб. Максимальна кількість балів складає 100 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Правильно виконано 100 % тестових питань	100 балів
Правильно виконано більше 60% тестових питань (60-99 питань)	60-99 балів
Правильно виконано менше 60% тестових завдань (0-59 питань)	0 балів

Для отримання здобувачем освіти відповідних оцінок (ECTS та традиційних) його рейтингова оцінка (**RD**) переводиться згідно з таблицею:

RD	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95 – 100	Відмінно	Відмінно
85 – 94	дуже добре	Добре
75 – 84	Добре	
65 – 74	Задовільно	Задовільно

60 – 64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
RD < 60	Незадовільно	Незадовільно

Додаток 2

Орієнтовні питання до залікової контрольної роботи

1. Визначте специфіку предмету політичної психології.
2. Охарактеризуйте методи політичної психології.
3. Назвіть основні функції політичної психології.
4. Розкрийте основні поняття та категорії політичної психології.
5. Визначте місце політичної психології в системі наук.
6. Охарактеризуйте ключові періоди становлення політичної психології як науки.
7. Розкрийте основні підходи до визначення поняття «політика».
8. Охарактеризуйте структуру та засоби політики.
9. Розкрийте соціально-психологічний характер політичних відносин.
10. Означте психологічні джерела влади.
11. Охарактеризуйте психологічні ознаки легітимності політичної влади.
12. Проаналізуйте роль харизми особистості в легітимізації влади.
13. Проаналізуйте основні мотиви здобуття та утримання влади.
14. Дайте психологічну характеристику основних форм прояву політичної влади.
15. Розкрийте специфіку, структуру та рівні політичної свідомості.
16. Визначте основні типи політичної свідомості.
17. Проаналізуйте особливості формування політичної свідомості.
18. Дайте характеристику поняттю «політичні цінності».
19. Означте специфіку понять «політичні установки» та «політичні стереотипи».
20. Розкрийте зміст поняття «політична ідеологія».
21. Охарактеризуйте сутність політичної культури.
22. Назвіть типи політичної культури.
23. Означте особливості політичної культури особистості, соціальної групи та суспільства.
24. Розкрийте зміст поняття «політична соціалізація».
25. Дайте характеристику етапам політичної соціалізації.
26. Означте соціально-психологічні механізми політичної соціалізації.
27. Визначити психологічні особливості політичної поведінки та участі.
28. Охарактеризувати психологічні чинники формування політичної позиції особистості.
29. Назвати особистісні мотиви участі в політиці.

30. Розкрийте сутність лідерства як явища.
31. Проаналізуйте основні психологічні чинники прагнення до отримання політичного лідерства.
32. Охарактеризуйте ціннісно-мотиваційну сферу лідера.
33. Означте специфіку взаємодії лідер-група.
34. Поясніть особливості формування, функціонування та зміни політичних еліт.
35. Розкрийте об'єктивні й суб'єктивні чинники утворення масових стихійних спільнот.
36. Проаналізуйте соціально-психологічні механізми впливу на людей у масових спільнотах.
37. Назвіть психологічні особливості натовпу.
38. Означте психологію поведінки людини в натовпі.
39. Дайте характеристику паніці як соціально-психологічному феномену.
40. Розкрийте роль лідера в управлінні натовпом.
41. Означте психологічні чинники формування громадської думки.
43. Проаналізуйте психологічну специфіку політичного конфлікту.
44. Дайте характеристику конфліктній взаємодії суб'єктів політичних відносин.
45. Означте особливості профілактики та попередження політичних конфліктів.
46. Назвіть шляхи врегулювання політичних конфліктів.
47. Проаналізуйте специфіку політичної кризи.
48. Визначте сутність феномену політичного насильства.
49. Розкрийте соціокультурні та психологічні причини політичного насильства.
50. Охарактеризуйте психологічні прийоми зменшення політичного насильства в суспільстві.
51. Означте об'єктивні та суб'єктивні чинники політичної діяльності.
52. Охарактеризуйте мотиви, що зумовлюють політичну діяльність.
53. Проаналізуйте психологічні аспекти електоральної поведінки.
54. Розкрийте специфіку психологічних прийомів в політичній діяльності.
55. Охарактеризуйте психологічний аспект політичної бездіяльності.
56. Розкрийте сутність іміджу особистості.
57. Означте специфіку політичного іміджу.
58. Проаналізуйте образ ідеального політика в масовій свідомості українців.
59. Проаналізуйте психологічні чинники формування політичного іміджу.
60. Назвіть компоненти політичного іміджу.
61. Дайте характеристику психологічному впливові політичної реклами на формування політичного іміджу.
62. Охарактеризуйте ознаки позитивного та негативного політичного іміджу.
63. Розкрийте роль PR-технологій у формуванні політичного іміджу.
64. Означте психологічний вимір чорного піару.
65. Поясніть, чому політичний імідж є відображенням потреб масової свідомості.
66. Проаналізуйте сутність, поняття та рівні маніпулятивного впливу на особистість.
67. Розкрийте специфіку політичного маніпулювання.
68. Охарактеризуйте маніпулювання в комунікативній сфері.
69. Дайте характеристику особистості маніпулятора.
70. Назвіть основні мотиви маніпуляторів.
71. Розкрийте основні технології, які застосовуються в політичному маніпулюванні.
72. Визначте, яким чином можна запобігти маніпулюванню в політичних відносинах.
73. Проаналізуйте прийоми маніпулювання громадською думкою.
74. Визначте специфіку політичного міфу та його джерела.
75. Яку роль політичні міфи відіграють у формуванні масової свідомості.
76. Назвіть психологічні чинники, які сприяють стійкості політичних міфів.
77. Означте психологічні фактори руйнації політичних міфів.
78. Назвіть основні політичні міфи, які панують в українському суспільстві.
79. Проаналізуйте роль національного менталітету в конструюванні політичних міфів.
80. Охарактеризуйте практичну цінність політичної психології як науки.

